

Den 22. juli 2019

FN-MJØ-139-2013. Fredningssagen for Dalene ved Resenbro – screeningsafgørelse efter miljøvurderingsloven

Fredningsnævnet træffer afgørelse om, at der ikke var pligt til at udarbejde en miljøvurdering af forslag om fredning af Dalene ved Resenbro i Silkeborg Kommune, som fredningsnævnet har gennemført fredning af i maj 2017, og som er under behandling i Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Om begrundelsen for afgørelsen henvises til afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsforslaget

Danmarks Naturfredningsforening rejste i november 2013 fredningssag til fredning af Dalene ved Resenbro i Silkeborg Kommune.

Fredningsforslaget omfattede 569 ha.

Ifølge fredningsforslaget havde den foreslåede fredning følgende formål:

- at sikre og forbedre de landskabelige værdier i området og herunder sikre, at området fremtræder som et overvejende skovdækket landskab afbrudt af golfbane, dyrkede marker, hede, overdrev og søer,
- at bevare og forbedre områdets naturværdier, herunder levesteder og spredningsmulighederne for plante- og dyreliv, blandt andet ved at området ikke fragmenteres, og at eksisterende naturområder beskyttes og sikres sammenhæng,
- at sikre de geologiske interesser samt skabe grundlag for at der sker en formidling af disse,
- at sikre og forbedre områdets rekreative kvaliteter, herunder offentlighedens adgang til området via et stisystem,
- at skabe grundlag for naturpleje, og
- at medvirke til at sikre at naturtyper og arter, som er omfattet af Natura2000-beskyttelse, har en gunstig bevaringsstatus.

Ved beskrivelsen af baggrunden for fredningsforslaget blev der anført følgende om Natura 2000-interesser:

”En del af fredningsområdet er udpeget som Habitatområde for Silkeborgskovene; EF-habitatområde H181 Silkeborgskovene med et areal på 1.455 ha. Udpegningsgrundlaget er hovedsagelig forskellige typer af skov samt søer, vandløb og vådområder som hængesæk. De lysåbne naturtyper udgør kun en lille del af udpegningsgrundlaget.

Skovene indgår i det skovdominerede område syd og øst for Silkeborg. Det stærkt kuperede landskab er formet af store erosionsdale, som har skåret sig ned i den oprindelige moræneflade. I bunden af dalene har isen efterladt store bassiner, der nu er opfyldt af de mange søer og af Gudenåen.

Silkeborgskovene er en del af Danmarks største sammenhængende skovområde og er naturligt delt i Nordskoven, Vesterskov, Østerskov og Sønderskov. Området er udpeget på baggrund af forekomsten af følgende naturtyper: Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger, næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter, hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende, bøgeskov på morbund med kristtorn, bøgeskov på muldbund, skovbevoksede tørvemoser og elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld. Området er dertil udpeget på baggrund af forekomsten af følgende arter: Stor Vandsalamander og Odder.

Hele området har et meget stort naturpotentiale. Nordskoven, Vesterskov og Østerskov bærer præg af tidligere tiders intensive skovbrugsdrift, mens Sønderskov er meget afvekslende og præget af store områder med gammel løvskov.

I Nordskoven ligger Hårup Sande, hvor flyvesand med lave klitter har overlejret den mere næringsrige jordbund. Området er meget næringsfattigt og indeholder nu en lysåben fyrreskov og mindre hedeområder med en artsrig svampeflora og en skovbund med lyng og laver.

Det vurderes, at fredningsforslaget vil have en gunstig virkning på Natura2000-interesserne, da fredning i sig selv giver en ekstra beskyttelse af naturværdierne samt sikrer, at der ikke kan ske en intensivering af skovdriften i forhold til i dag."

Der blev i relation til arealernes drift og anvendelse bl.a. foreslået følgende fredningsbestemmelser:

"Skov:

Skovparceller, vist med særlig signatur på fredningskortet, og omfattende både offentlige skove og visse private skove, skal drives i overensstemmelse med de til enhver tid gældende principper for naturnær skovdrift. Fredningen er ikke til hinder for, at skovarealerne kan overgå til driftsformer, hvor der tages yderligere biodiversitetshensyn.

Principper for naturnær skovdrift er pt.:

- Vedvarende skovdække og naturlig foryngelse
- Større anvendelse af hjemmehørende træarter
- Flere forskellige træarter og træer af forskellig alder på det samme areal
- Flere gamle træer, mere dødt ved og sikring af værdifulde nøglebiotoper
- Færre grøfter og genskabelse af tidligere vådområder
- Ingen anvendelse af gødsning og pesticider

Privat skov, der ikke efter fredningen skal drives naturnært, kan med nedenstående undtagelser drives som hidtil.

For hele skovarealet skal der for hver ha målt over 10 ha udpeges 5 store levende træer, som bevares i hele deres levetid og forfald. Det kan eksempelvis være eg, bøg, ær eller lind. Plejemyndigheden skal i forbindelse med den første plejeplan udpege og registrere de træer, som ikke må fældes eller fjernes. Træerne vælges ud fra størst mulig biologisk værdi og potentiale. Ved hver ny revision af plejeplanen udpeges nye levende træer for de, som er gået ud.

Døde stående eller liggende træer samt døde grene på levende træer bevares, da de er levested for mange forskellige arter og en vigtig faktor i bestræbelserne på at vende tilbagegangen i biodiversitet.

Stævningstræer må ikke fældes, da de har stor kulturhistorisk værdi. Plejemyndigheden registrerer stævningstræer i forbindelse med den første plejeplan.

Der kan ved rydning af artsfattig ikke-hjemmehørende nåleskov undlades genplantning med henblik på at opnå et varieret skovbillede med lysåbne partier, som kan tilgodese arter knyttede til disse naturtyper.”

Ved fredningen blev bestemmelserne gennemført bortset fra bestemmelserne om udpegning af store levende træer, bevarelse af døde stående eller liggende træer og forbuddet mod fældning af stævningstræer.

Det blev om en plejeplan bl.a. anført, at plejeplanskaden kunne tilrettelægges, så den følger Naturstyrelsens kadence for så vidt angår dels driftsplanen/plejeplanen for styrelsens arealer, dels Natura2000-plejeplanen for de arealer, som er omfattet heraf.

Screening

Fredningsforslaget er omfattet af reglerne i miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 1, jf. stk. 1, nr. 1, hvorefter fredningsnævnet skal gennemføre en vurdering af, om fredningsforslaget kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Danmarks Naturfredningsforening har som sagsrejser i forhold til fredningssagen foretaget en screening af fredningsforslagets forventede miljøkonsekvenser og har den 22. januar 2019 sendt et screeningsnotat til fredningsnævnet til brug for fredningsnævnets stillingtagen til spørgsmålet.

Det fremgår af screeningsnotatet, at det er Danmarks Naturfredningsforenings vurdering, at screeningen ikke giver anledning til at antage, at fredningsforslaget vil kunne påvirke miljøet væsentligt. En gennemførelse af fredningsforslaget vil således alene have uvæsentlige miljømæssige konsekvenser, hvorfor der ikke skal foretages en egentlig miljøvurdering af fredningsforslaget.

Det fremgår videre af screeningsnotatet, at fredningsforslaget ikke er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 og 2, idet det ikke udgør rammen for fremtidige anlægstilladelser. Det medfører endvidere ikke krav om vurdering af virkningen på et internationalt beskyttelsesområde. Ca. 125 ha af det tilgrænsende Natura 2000-område nr. 57 for Silkeborgskovene og ca. 2 ha af det tilgrænsende Natura 2000-område nr. 49 for Gudenå og Gjern Bakker indgår i det foreslåede fredningsområde, men en fredning vurderes at være neutral i forhold til både de områder, som er indenfor det foreslåede fredningsområde, og de områder, som er udenfor det foreslåede fredningsområde.

I relation til indvirkning på miljøet fremgår det af screeningsnotatet, at fredningsforslaget ikke vil have indvirkning på eller relevans for andre projekter og aktiviteter, planlægning eller lovgivning eller miljømæssig indvirkning i forhold til størrelse, udbredelse og indbyrdes påvirkning. Der vil ikke være påvirkning af

- bymiljø/bygninger og fortidsminder,
- befolkningens sundhed/sikkerhed i relation til handicappede og mobilitetshæmmede personer, brand, eksplosion og giftpåvirkning,
- forurening i relation til jordforurening, håndtering og flytning,
- grundvandsforhold,
- jordbund og jordarealer,
- luftforurening og påvirkning af luftkvaliteten,
- klimatiske faktorer som drivhusgasser og klimatilpasning mv.,

- trafikafvikling, trafikbelastning, trafikstøj og trafiksikkerhed,
- internationale beskyttelsesområder/Natura-2000, Ramsar mv.,
- sjældne udryddelsestruede eller fredede dyr, planter eller naturtyper,
- naturbeskyttelse,
- spredningskorridorer/økologiske forbindelser,
- bevaringsværdige landskaber, geologi, kystlandskaber mv.,
- kumulativ effekt sammen med andre planer og projekter og
- miljøpåvirkning af grænseoverskridende karakter.

Høring

Fredningsnævnet har i medfør af miljøvurderingslovens § 32, stk. 1, nr. 1, foretaget høring af Miljøstyrelsen og Silkeborg Kommune som berørte myndigheder. Høringen er sket ved forelæggelse af Danmarks Naturfredningsforenings screeningsnotat og fredningsnævnets udkast til afgørelse.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet lægger i overensstemmelse med Danmarks Naturfredningsforenings screeningsnotat til grund, at fredningsforslaget ikke vil have en negativ miljømæssig påvirkning og ikke medføre nogen negativ påvirkning af Natura 2000-områder.

Som det fremgår af fredningsforslaget, vurderes det, at fredningsforslaget vil have en gunstig virkning på Natura 2000-interesserne, da fredning i sig selv giver en ekstra beskyttelse af naturværdierne samt sikrer, at der ikke kan ske en intensivering af skovdriften i forhold til i dag. Dette understøttes også af fredningens bestemmelser om plejeplanerne.

På den baggrund og på baggrund af formålet med fredningsforslaget træffer fredningsnævnet afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes en miljøvurdering af fredningsforslaget, jf. miljøvurderingslovens § 10.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge miljøvurderingslovens § 48, stk. 1, naturbeskyttelseslovens § 43 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. miljøvurderingslovens § 48, stk. 1, jf. naturbeskyttelseslovens § 43 ejere og brugere, enhver, der under sagen har givet møde for fredningsnævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse, statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af fredningsforslaget og organisationer mv., som må antages at have en væsentlig interesse i forslaget.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle

pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Martin Møller-Heuer